

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

Titulus VIII. De Dilationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

TITULUS VIII.

De Dilationibus.

SUMMARIUM.

1. Quid & quotuplices sint dilationes.
 2. Judiciales quomodo concedendæ.
 3. Legales an à Judice prolongari vel abbreviari possint.
 4. An & quænam sint peremptoria.
 5. An dilationum tempus sit continuum, vel utile.
 6. Quis eorum effectus.
- Ciendum, Dilationem in genere esse cessationem temporis competentis, intra quod aliquid fieri debet. Hic sermo est de dilatione Judiciali, prout opponitur extrajudiciali, & nihil est aliud, quam justum temporis intervallum, quod Actori vel Reo conceditur ad aliquem actum Judicium commodius expediendum. Pirhing *h. n. i.* Est triplex: *Legalis*, quam Jus, vel statutum, vel consuetudo loci determinat, qualis est tempus 10. dierum, intra quos appellandum: *Judicialis* in specie, quam aliqui vocant *Arbitrariam*, quam concedit Juxta arbitrium, inspecta tamen conditione causæ, personarum, & aliarum circumstantiarum: *Conventionalis*, quam Partes mutuo consensu vel conventionione determinant ad prorogationem negotij. Dilationes Judiciales in specie, seu Arbitrariæ, pro numero trium Judicij partium subdividuntur 1. in *Citatorias*, *Deliberatorias*, & *Recusatorias*, quæ dantur à citatione prima usque ad litem contestationem, in ordine ad comparandum, ad deliberandum, an citatus litigare velit, nec ne, ad recusandum Judicem, & ad opponendam quamcunque exceptionem dilatoriam, vel declinatoriam. 2. In *Probatorias* & *Allegatorias*, seu in *Preparatorias*, quæ conceduntur à litem contestatione usque ad sententiam definitivam exclusivè, & quidem Actori in ordine ad positiones & articulos probatorios formandos, ad testes & instrumenta conquirenda, quibus probet intentionem suam: Reo autem in ordine ad respondendum positionibus & articulis, atque ad suas exceptiones formandas. Demum 3. in *Definitorias*, quæ litigantibus ad audiendam sententiam præfiguntur, & in *Executorias*, quæ condemnato indulgentur ad executionem sententiæ, ad satisfaciendum, & præstandum, quod justus est per sententiam, adeoque ultimæ dicitur se tenent in ultima parte Judicij.
- Dico 1. Dilationes, quas dat Juxta, necesseario concedendæ sunt ab ipso sedente pro tribunali, præviâ saltem summaria cognitione causæ, propter quam petuntur, & præsentem utraque Parte, ac neutra contradicente. Sumitur ex *can. ult. §. à procedente* & *§. à Judice*, *conf. 3. q. 3. allegante l. 4. C. de dilat.* Si una Pars contradicat dilationi, per sententiam Judicis interlocutoriam, num danda sit, dirimi debet. Si aliqua Pars non sit præsens, dari posse videtur sub conditione rati habitationis ab ea dandæ, quia sic non præjudicatur invitæ.
- Dico 2. Tamen Jura Civilia certos Dilationum terminos, quos Juxta ordinariè deberet

attendere, crebrò statuunt, spectato tamen Jure Canonico, & recepta consuetudine, præsertim Camera Imperialis, prolongare vel abbreviare potest Juxta, prout æquum ipsi visum fuerit consideratis circumstantijs causæ, personarum, distantie locorum &c. Pleraque proin dilationes hodie sunt arbitrariæ, & jam determinatæ ex justa causa prorogari adhuc à Judice possunt, modò durante adhuc termino dilationis concessæ petatur prorogatio. *Text. §. gl. in c. 1. h. t. c. §. §. fin. de Appellat. l. 72. ff. de Judic. l. 2. ff. de re judic. l. 1. C. h. t. Hostiens. Barb. Gaill. l. 1. observ. 53. n. 20. §. observ. 91. n. 20.* Concedi autem potest dilatio secunda, & tertia, nisi prima fuerit peremptoria: quod exprimi debet per vocem *peremptorie*, aut per aliam similem. *arg. c. 24. de Offic. deleg. l. 1. §. 2. ff. de Judic.* Quod posterius plerumque fieri ait Gaill. *observ. 53. n. 20. cit.* quando plures citandi sunt, qui in diversis territoriis vel locis domicilia habent, ut omnes citati ad eundem terminum præfixum commodè comparere queant. Semper tamen tenetur Juxta tale intervallum concedere, quantum requiritur, & sufficit, pensatis circumstantijs secundum considerationem moralem, ad comparandum, deliberandum, probationes & exceptiones parandas, executionem faciendam &c. Si enim nimis longam decerneret dilationem, posset gravari Pars altera, si nimis brevem, Pars illam petens: gravata autem appellare posset. *c. 1. cit.* Notandum verò est, æqui Judicis esse, dilationem concessam vel prorogare, vel novam concedere, si is, cui data est, illa uti nequiverit propter justum impedimentum. *c. fin. h. t. §. arg. l. 11. §. 8. ff. de Interrogation.* Dixi, tamen Jura certos dilationum terminos statuunt: nam pro dilatione *Citatoria*, si citatio est simplex, 10. dies, si peremptoria, 30. statuunt, vel juxta aliquos spectato Jure noviore *Auth. qui semel C. quomodo & quando. 30. dies* etiam in citatione simplici. Pro *Deliberatoria* 20. dies post communicatum libellum, quibus tamen opus non est, si libellus cum citatione fuit missus; tunc enim sufficit dilatio citatoria. Pro *Recusatoria*, vel *Declinatoria* illud tempus, quod assignatur exceptionibus recusatoriis & declinatoriis, de quibus *ad tit. de Exception.* Pro *Probatoria* tres menses, si ex provincia, in qua lis agitur, sex verò, si ex aliena, & novem, si ex ultra-marina petendæ sint probationes. Pro *Allegatoria* 30. dies, seu unus mensis; quod spatium ter successivè dari potest. *Allegatoria* differunt à *Probatorijs* per hoc, quod illæ dentur Parti, plures probationes vel exceptiones post alias, jam productas adducere volenti. De reliquo Jura deestantur superfluas dilationes, quibus protelantur lites. *Trid. f. 25. c. 10. in fin. de Ref.*

Oppones. A Juxta nequeunt mutari 10. illi dies, quos concessit Jus ad appellandum: ergo neque tempus à Jure determinatum ad deliberandum, recusandum, probandum &c. cum Juxta, qui supremus Princeps non est, potestate careat dispensandi in Jure Communi. *N. Conf. §. parit.* quia 10. dies ad appellandum deter-

Kk

deter-

determinantur à Jure simpliciter, & absque ullo Judicis ministerio, e contra terminus dilationum designatur interveniente ministerio Judicis, atque sic Jus potestatem fecisse censetur Judici eas decernendi: prout cognita causa expedire videbitur. Imò expressè hanc dedit facultatem, ut patet ex LL. *Et cann. allegatis*, & recepta consuetudine: quod eidem in causa appellationis non est concessum.

5 Dico 3. Dilationes Deliberatoriæ, & Reculatoriæ, item Probatoriæ in causis Civilibus, per se sunt *peremptoriæ*, etiam si in concessione non sit addita vox *peremptoriæ*. h. e. conceduntur semel tantum, & que post lapsum terminum primæ dilationis non datur alia, sed proceditur in causa. Ita DD. colligunt ex c. fin. *Et l. ii. cit. l. fin. ff. de feriis. Et l. i. h. t.* Dixi 1. per se; si enim terminus nimis brevis fuisset concessus, aut Pars impedita, quod minus probationes vel exceptiones instruere poruerit, aut nova causa vel novæ probationes emergerint, dari potest secunda, imò & tertia. c. 4. de *Except. l. 7. ff. de feriis*. Quartam verò probatoriam, quam indulgit *Auth. at qui C. de probat. Et Nov. 90. c. 4. abrogavit Recell. Imper. 1654. §. 50. & praxis Cameræ*. Et hinc solennitas legalis, à c. 4. *Et Auth. ac Nov. cit. requisita* (videlicet prævia cognitio causæ, propter quam petitur dilatio, & juramentum à petente præstandum, quod non malitiosè petatur) adhiberi jam debet ante tertiam dilationem. Dixi 2. Probatoriæ in causis Civilibus; nam in Criminalibus Actori dux. Reo autem tres dilationes probatoriæ regulariter dantur, si petantur, et si nullum impedimentum allegetur, modò præsumi possit, eas non peti malitiosè. *l. fin. cit. junia. gl.* Reo item petenti conceditur dilatio ad probandam innocentiam etiam post conclusionem in causa, ut docet Bart. Bald. & alij; quia valde favorabilis est defensio vitæ & membrorum.

6 Dico 4. Tempus Dilationum est continuum (non utile) h. e. currit semper, licet interveniant dies feriati, quibus alias exerceri Judicia prohibentur; etiam si ingruant feriæ repentinæ & non præviæ. *l. 3. C. h. t.* Si tamen feriæ repentinæ & extra ordinem supervenirent, beneficium restitutionis tot dierum aliorum, quot abstulerant feriæ, competit gravato. per *l. 26. §. 7. ff. ex quib. caus. Major*. Quin imò æquitas videtur permittere, ut in feriis etiam Ordinariis, si valde multæ incidere, & majorem dilationis partem absorberent, alij dies à Judice substitui possint.

7 Dico 5. Effectus Dilationum est duplex 1. & præcipuus, quod interim officium Judicis conquiescat, & nihil agendum vel innovandum sit circa articulum causæ, super quo data est aliqua dilatio. c. 2. *Et l. 3. C. h. t.* quamvis regulariter in aliis articulis procedi possit. per *l. 12. §. 4. C. de reb. cred. Et jurejur.* Alter est, quod actum, qui in assignato dilationis termino fieri debuerat, & eo elapso factus non est, perimat, ita ut Pars, postea comparens, non amplius audiat, sed Judex ad ulteriora procedere possit, etiam si prius non pronuntiet,

dilationem esse finitam. Bart. in *l. 4. C. h. t. 4. & alij*. Porro si petatur dilatio malitiosè & calumniosè, pœna arbitrii Judicis infligenda est.

TITULUS IX.

De Ferijs.

SUMMARIUM.

1. Quid sint Ferie, & dies Feriati.
2. Quotuplices, & quales.
3. 4. Quis instituere possit ferias sacras; & Quis profanas.
6. 7. 8. Quales Actus Judiciales sint prohibiti feriis, vel etiam irriti.
9. Mercatus in feriis sacris, & opera servilia prohibentur.

Sciendum 1. Férias Judiciales (de his enim præcipue hic agitur) esse dies illos, quibus vacatur, seu cessatur ab actibus Judicialibus, & strepitu forensi: quales actus initio litis sunt citatio & formatio processûs: in progressu cognitio causæ controversiæ: in fine prolatio sententiæ; in his tribus enim consistit strepitus forensis: actus autem Judiciales dicuntur, qui exercentur à Judice pro tribunali sedente, & in loco Judicii. Ferie vocantur à feriendis hostiis, quas ferire & dijs suis offerre consueverant olim Romani. Alio nomine appellantur dies feriati; item dies nefasti; quod nefas esse credatur, his diebus jus dici, seu actus Judiciales exerceri; demum *Justitium*, quod Jus quasi stet, & non progrediatur. Differunt à Dilationibus, ad quas accedunt proximè, principaliter per hoc, quod feriæ independentè à ministerio Judicis à Jure statuuntur vel ad Dei honorem vel ad bonum publicum, adeoque ferè stabiles sint & determinatæ: dilationes verò juxta arbitrium Judicis ad instantiam atque in utilitatem Partis litigantis concedi solent, prout exigit causæ qualitas, circumstantiæ personarum &c. In alio longè sensu ferias accipit Ecclesia respectu Clericorum & Divini Officii recitandi; dum omnes hebdomadæ dies, excepto Sabbatho & die Dominica, vocat ferias, eò quod Clericos omni die feriari à negotijs secularibus velit, & vacare rebus Divinis. Diem Lunæ vocitat *feriam secundam*, diem Martis, *tertiam*, & sic usque ad Sabbathum exclusivè, nullam verò dicit *feriam primam*, utpote cujus locò est dies Dominica, præ omnibus diebus alijs Dei laudibus dicata.

Sc. 2. Férias dividi in Ordinarias, seu Solennes, quæ certò temporis spatio recurringunt, & quotannis celebrari solent & ordinariæ, tanquam statæ ac definitæ: & in Extraordinarias seu Repentinæ, quæ nulla stabili lege determinatæ sunt, sed extra ordinem, pro occasione occurrente, & ex causa inopinatò emergente indicuntur à Principe, vel Magistratu, v. g. propter adventum, inaugurationem, nuptias Principis, propter natam illi prolem, reportatam victoriam, excitatam seditionem, gravisantem pestem &c. Solennes seu ordinariæ aliæ sunt Sacre, quæ videlicet dicatæ sunt Dei aut Sanctorum cultui. c. *alt. h. t.* alio nomine dicuntur